

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

На жаль, сучасне енергоспоживання в більшій частині засноване на використанні невідновних запасів викопного палива – вугілля, нафти та газу. Як результат, це породжує енергетичну проблему: швидке вичерпання невідновних видів палива при наростаючих темпах його споживання. Одним із шляхів вирішення даної проблеми є використання нетрадиційних джерел енергетики. Однак, незважаючи на визнання гострої необхідності альтернативної енергетики, практична реалізація цього напрямку відбувається повільно.

Ефективність освоєння альтернативних джерел енергії залежить у першу чергу від ефективності нормативно-законодавчої бази, основною метою якої повинно стати створення сприятливих умов для роботи на вітчизняному ринку відновлювальної енергетики.

Основними нормативно-правовими актами, які регулюють правовідносини у сфері альтернативної енергетики на території України є Закон України „Про альтернативні джерела енергії”, прийнятий Верховною Радою України 20 лютого 2003 р. із змінами від 13.04.2017р. Основними засадами державної політики відповідно до даного Закону у сфері альтернативної енергетики є: нарощування обсягів виробництва та споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел, з метою економного витрачання традиційних паливно-енергетичних ресурсів та зменшення залежності України від їх імпорту шляхом реструктуризації виробництва і раціонального споживання енергії за рахунок збільшення частки енергії, виробленої з альтернативних джерел; залучення вітчизняних та іноземних інвестицій і підтримка підприємництва у сфері альтернативних джерел енергії, в тому числі шляхом розробки і здійснення загальнодержавних і місцевих програм розвитку альтернативної енергетики. державної політики [1]. 29 грудня 2016 року Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг було ухвалено Постанову «Про встановлення «зелених» тарифів на електричну енергію для суб'єктів господарювання та надбавки до «зелених» тарифів за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва». В цій постанові прийнято рішення щодо ухвалення «зелених» тарифів на електричну енергію, вироблену суб'єктами господарювання на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії, та надбавки до «зелених» тарифів за дотримання рівнів використання обладнання українського виробництва [2]. 20 грудня 2018 року було видано Верховною Радою України Постанову «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії».

На території України, з метою створення інвестиційної привабливості використання екологічно чистих джерел енергії, у вересні 2008 року був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення «зеленого» тарифу [3].

Особливістю «зеленого» тарифу є диференціація за видами джерел енергії. На території України найбільша перевага надається сонячній енергії – коефіцієнт до тарифу коливається в межах 2,79-3,72; для електроенергії, яка вироблена з біомаси, коефіцієнт дорівнює 2,3; для електроенергії, яка вироблена за рахунок енергії вітру, коефіцієнт становить 1,08-1,89. Така диференціація дає можливість країні розвивати найбільш вважливі для держави види нетрадиційних джерел енергії [4].

Використовуючи математичний підхід, можна констатувати таке: практично в будь-якій інтерпретації поняття «ефективність» ми маємо справу з відношенням в якому результат отриманого ефекту ділиться на витрати виражені або в кількісних показниках процесу, що відбувається, або в вартісних одиницях. Розглядаючи в такому аспекті відновлювані і невідновлювані енергоресурси, є можливість описати цей процес за допомогою математичної моделі. Але необхідно зробити певне зауваження про те, що реальний процес функціонально більш складний і вимагає додаткового дослідження. У зв'язку з цим, використаємо спрощену модель процесу [5, с.174].

$$\eta = \frac{A}{B} \quad (1)$$

де η – ефективність процесу, A – корисна одержувана енергія, B – витрати.

Причому, показник витрат B може бути виражений як у вартісному еквіваленті, так і у вигляді кількісного показника енергії. у цьому значенні – це не принципово. Важливо те, як цей показник поводить у відношенні відновлюваного і невідновлюваного ресурсу. При використанні у виробництві невідновлюваного ресурсу, при потребі збільшити A , в будь-якому випадку буде спостерігатися зростання показника B причому це буде пов'язано зі зростанням цілої низки показників, а саме: постійних витрат, змінних витрат, а в деяких випадках і витрат на устаткування, що дозволяють збільшити виробничу потужність. Але основне збільшення показника B відбуватиметься за рахунок збільшення кількості енергетичної сировини. Якщо аналогічні міркування проведемо для відновлюваного ресурсу, то легко помітити, що при потребі в збільшенні показника A , не зіткнемося зі зростанням витрат, пов'язаних з придбанням енергетичної сировини, так як сировина в цьому випадку має нульову вартість. Більше того, використання його у виробництві не завдає шкоди навколишньому середовищу побічними ефектами у вигляді виснаження ресурсу та парникових газів, що й варто було довести.

Енергозбереження - це реалізація організаційних, правових, технічних, технологічних, економічних та інших заходів, спрямованих на зменшення обсягу використовуваних енергетичних ресурсів при збереженні відповідного корисного ефекту від їх використання. Перехід на нові джерела енергії зумовлений значним скороченням вичерпних запасів енергії у світі та Україні зокрема.

Література:

1. Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про встановлення «зелених» тарифів на електричну енергію для суб'єктів господарювання та надбавки до «зелених» тарифів за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва» від 16.03.2017. - №278. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2380874-16>.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення «зеленого» тарифу» від 25.09.2008. - №601-VI. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T080601.html.
3. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про електроенергетику» щодо коефіцієнтів «зеленого» тарифу для електроенергії, виробленої з використанням альтернативних джерел енергії» від 22.12.2016. -№1804 – VIII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1804-19>.
4. Ташеев Ю.В. Енергоефективність: відновлювальні та невідновлювальні джерела енергії/ Ю.В. Ташеев/ Вісник соціально-економічних досліджень. – 2015. - №2(57). – С.169-177.
5. Міністерство юстиції України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>.